

HARKU VALLAVALITSUS

Riigi Tugiteenuste Keskus

Teie 26.03.2026

Tiina Richter
tiina.richter@rtk.ee

Meie kuupäev digiallkirjas nr 5-2/1712-1

Harku Vallavalitsuse seisukoht finantskorrektsiooni otsuse eelnõule projektiga nr 2021-2027.4.09.24-0075 „Sotsiaalteenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine Harku vallas“ seotud riigihankes viitenr 287612 esinenud rikkumiste kohta

Riigi Tugiteenuste Keskus (RTK) edastas Harku Vallavalitsusele (edaspidi ka kui vallavalitsus ja hankija) 26.03.2026 finantskorrektsiooni otsuse eelnõu, mis puudutab Harku Vallavalitsuse projekti nr 2021-2027.4.09.24-0075 „Sotsiaalteenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine Harku vallas“.

Eelnõu kohaselt on projektiga seotud riigihankes viitenr 287612 esinenud rikkumised, mille tulemusena otsustab rakendusüksus:

1. kohaldada rikkumisele 10% finantskorrektsiooni määra;
2. vähendada projekti abikõlblikke kulusid ja eelarvet 213,34 euro võrra, millest toetus moodustab 170,67 eurot ja omafinantseering 42,67 eurot;
3. edaspidi vähendada riigihankega nr 287612 seotud abikõlblikke kulusid samuti 10% võrra, mille võrra väheneb ka projekti eelarve;
4. muuta projekti taotluse osalise rahuldamise otsuse punkti 2 järgmiselt: „2. Projekti abikõlblike kulude kogumaksumus on 278 671,66 eurot, millest toetuse määr on kuni 80% projekti toetatavatest kuludest ja maksimaalne suurus 222 937,33 eurot ja omafinantseering on minimaalselt 20% summas 55 734,33 eurot.“.

Eelnõu punkti 63 kohaselt on vallavalitsusel õigus esitada omapoolne seisukoht eelnõus esitatule **hiljemalt 09.04.2026**. Käesolevaga esitab vallavalitsus omapoolsed seisukohad.

Harku Vallavalitsus jääb enda rakendusüksusele antud selgituste juurde ning ei nõustu finantskorrektsioonis toodud käsitluste, järelduste ning otsusega järgmistel põhjustel.

- Direktiivi 2014/24 art 5 lg 3 kohaselt - Riigihanke eeldatava maksumuse arvutamise meetodi valik ei tohi olla seotud kavatsusega jätta hankeleping käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja. Üksikhanget ei jaotata seega osadeks selliselt, et hoitakse ära selle kuulumine käesoleva direktiivi kohaldamisalasse, välja arvatud juhul, kui see on objektiivsetel põhjustel õigustatud.

Harku Vallavalitsusel ei olnud riigihanke eeldatava maksumuse arvutamise meetodi valikul kavatsust valida nn ebaõige menetluslik, vaid lähtuti objektiivsetest põhjustest. Direktiivi 2014/24 põhjenduse 20¹ järgi võib objektiivne põhjus esineda nt selles, kui riigihanke viib läbi hankija koosseisus olev iseseisev üksus (vt RHS § 23 lg 6).

Harku Vallavalitsus selgitab veel kord, et 15.04.2024 avaldatud riigihanke (276833) kohaselt hankis autosid Harku Vallavalitsuse haldusosakond Harku Vallavalitsuse teenistujatele teenistusülesannete täitmiseks – seda rahastati Harku valla eelarvest. Riigihankega viitenumber 287612 hangiti aga sõidukeid iseseisvat toimetulekut toetavate ja kvaliteetsete sotsiaalteenuste ning hooldusvõimaluste tagamiseks. Seda hankis Harku Vallavalitsuse sotsiaal- ja tervishoiuosakond ning seda hangiti selle osakonna eelarvelistest vahenditest ning projektitoetusega.

Riigihangete seaduse § 23 lg 6 sätestab, et kui hankija koosseisus on mitu üksust, võetakse üldjuhul riigihanke eeldatava maksumuse määramisel arvesse kõigi üksuste riigihangete eeldatav kogumaksumus. **Kui iseseisvalt tegutsev üksus vastutab iseseisvalt oma riigihangete või nende osade eest, võib riigihanke eeldatava maksumuse arvestamisel lähtuda ainult selle üksuse riigihanke eeldatavast maksumusest.**

Käesoleval juhul on tegemist erinevate üksustega (haldusosakond ning sotsiaal- ja tervishoiuosakond), kes mõlemad vastutavad ise enda riigihangete läbiviimise eest. Hangitud sõidukid ei ole olnud vajalikud sama eesmärgi saavutamiseks ning need ei toimi funktsionaalselt koos. Hankija ei ole jaotanud riigihanget osadeks eesmärgi või kavatsusega eirata riigihanke teostamiseks kehtestatud korda või nõudeid. Säärane väide on meelevaldne ning otsuse eelnõus tõendamata.

- Sotsiaalkaitseministri 21.12.2023 määruse nr 74 „Sotsiaalteenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine kohalikul tasandil“ § 5 kohaselt Finantskorrektsiooni otsus tehakse ja toetus tagastatakse vastavalt ÜSS2021_2027 §-des 28–30 ja ühendmääruse §-des 34–38 sätestatule.

ÜSS2021_2027² lg 28 lg 2 kohaselt kehtestatakse finantskorrektsiooni tegemise alused ja ulatuse ning finantskorrektsiooni otsuse vormistamisnõuded [Vabariigi Valitsus](#) määrusega.

Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ § 34 sätestab finantskorrektsiooni otsuse tegemise alused.

Viidatud paragrahvi lõike 1 kohaselt:

- (1) Finantskorrektsiooni otsus tehakse, kui:
  - 1) kulu ei ole abikõlblik või lihtsustatud kulude korral ei ole kulude alusel toetuse saamise eeldused täidetud;
  - 2) toetuse saamisega seotud kohustust või nõuet ei täideta osaliselt või täielikult ja see on mõjutanud kulu abikõlblikkust;

---

¹ Konkreetse hankemenetluse eeldatava maksumuse hindamiseks tuleks selgitada, et riigi hanke jaotamise põhjal peaks eeldatava maksumuse hindamine olema lubatud ainult objektiivselt põhjendatud juhtudel. Näiteks peaks olema põhjendatud lepingu maksumuse hindamine avaliku sektori hankija eraldi tegutseva üksuse tasandil, näiteks koolide või lasteaedade tasandil, tingimusel et kõnealune üksus on oma riigihanke eest sõltumatult vastutav. See võib nii olla juhul, kui eraldi tegutsev üksus viib sõltumatult läbi hankemenetlusi ja teeb ostuotsuseid, tal on asjaomaste riigihangete jaoks eraldi eelarverida, ta sõlmib lepingu sõltumatult ning rahastab seda oma kontrollitavast eelarvest. Riigihanke jaotamine ei ole põhjendatud, kui avaliku sektori hankija pelgalt korraldab riigihanke detsentraliseeritud viisil.

² Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seadus.

- 3) toetuse saaja ei täida kestuse nõuet või ei saavuta kokkulepitud tulemust;
- 4) toetuse saaja või partner on toetuse saamiseks nõutavad tingimused täitnud kunstlikult, sealhulgas on esitanud valeandmeid või mõjutanud toetuse saamist pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil;
- 5) haldur või kohus on prokurörile või politseile esitanud pankrotiseaduse § 28 lõike 1 kohase teabe kriminaalmenetluse alustamiseks ja projekti tulemuse saavutamise või kestuse nõuet ei ole täidetud ettenähtud aja jooksul.

Määruse § 36 sätestab finantskorrektsiooni protsendimäärad riigihankega seotud rikkumise korral

- Riigihankega seotud rikkumise korral kohaldatakse Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014 määruse nr 143 „**Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord**”³ (edaspidi finantskorrektsioonide kord) § 21 lõiget 1¹ ja §-e 22–22⁹. Selle määruse kohaselt, kui ilmneb **Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse**⁴ § 46 lõike 1 kohaselt, et toetuse saaja on eiranud oma kohustusi või talle kehtestatud nõudeid ja finantskorrektsiooni otsuse tegemisel ei ole võimalik kohustuse või nõude täitmata jätmise laadist tulenevalt selle rahalise mõju suurust hinnata, kuid esineb põhjendatud oht, et täitmata jätmine tõi kaasa rahalise mõju, siis vähendatakse toetust sõltuvalt rikkumise raskusest 2, 5, 10 või 25 protsenti tegevustele või tegevuste kogumile eraldatud toetusest sõltuvalt asjaolude mõjust kulu abikõlblikkusele, välja arvatud, kui käesolevas peatükis ei ole sätestatud teisiti.
- Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse⁵ § 45 kohaselt Finantskorrektsiooni otsus toetuse vähendamiseks või tühistamiseks tehakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 143 alusel ja sellega kooskõlas järgmistel juhtudel:
  - 1) kulu ei ole abikõlblik, sealhulgas kui käesoleva seaduse § 30 lõike 1 punktides 1, 2 ja 4 nimetatud maksetaotluse menetluse peatamise aluseks olev asjaolu ei ole tähtaja jooksul selgunud või kõrvaldatud või kohustus täidetud;
  - 2) toetus on makstud mitteabikõlbliku kulu hüvitamiseks;
  - 3) toetuse saaja on jätnud osaliselt või täielikult täitmata kohustuse või nõude ja see on mõjutanud kulu abikõlblikkust;
  - 4) toetuse saaja suhtes on algatatud likvideerimismenetlus ja käesoleva seaduse § 24 punktis 1 või 14 nimetatud kohustust ei täideta ettenähtud aja jooksul;
  - 5) haldur või kohus on prokurörile või politseile esitanud pankrotiseaduse § 28 lõike 1 kohase teabe kriminaalmenetluse alustamiseks ja käesoleva seaduse § 24 punktis 1 või 14 nimetatud kohustust ei täideta ettenähtud aja jooksul;
  - 6) toetuse saajat on karistatud karistusseadustiku § 260¹ alusel;
  - 7) toetuse saaja teenib Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 61 ja artikli 65 lõike 8 tähenduses abikõlblikest kuludest mahaarvamisele kuuluvat puhastulu.
- Finantskorrektsioonide korra § 21 lg 1¹ kohaselt, kui §-des 22–22⁷ nimetatud rikkumise puhul esineb rikkumist kergendav asjaolu ning rikkumise finantsmõju Euroopa Liidu eelarvele saab pidada vähetõenäoliseks, kuid see ei ole välistatud, võib erandina kohaldada väiksemat finantskorrektsiooni määra vastavalt lõike punktides toodule. Seejuures tuleb rakendusüksusel hinnata ja analüüsida, kas rikkumisel esineb võrreldes ÜM2014s kirjeldatud rikkumise koosseisuga selliseid erisusi, mille puhul oleks põhjendatud üldisest ettenähtud finantskorrektsiooni määrast väiksema finantskorrektsiooni kohaldamine.

³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/103082024005?leiaKehtiv#para21>

⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/130062023054?leiaKehtiv#para46>

⁵ <https://www.riigiteataja.ee/akt/130062023054?leiaKehtiv#para46>

Eelnõust ei nähtu, et rakendusüksus oleks rikkumist kergendavaid asjaolusid hinnanud. Pelgalt paljasõnaline viide sellisele tegevusele ei näita hankija jaoks ega tähenda, et seda sisuliselt tehtud oleks. Vastav hindamine peab olema eelnõus arusaadavalt välja toodud. Hankijale ei selgu põhjused ega põhjendused, miks käesoleval juhul ei ole võimalik kohaldada madalamat (5% või 2%) finantskorrektsiooni määra.

Sisustamata, alusetud ja faktiliselt tõendamata on rakendusüksuse väited (nt p 48, 56), et avatud hankemenetluses oleks osalenud suuremal hulgal huvitatud isikuid ning hangitud sõiduautode täisteenusrendi kogumaksumus võinuks kujuneda toetuse saaja jaoks soodsamaks. Hankija palub selles osas rakendusüksuse põhjendusi koos tõenditega. Arvestades, et lihthankemenetluses ja avatud hankemenetluses teenuste hankelepingu sõlmimiseks erinevad hankemenetluse tähtajad vaid 5 päeva, hankijal oli lihthankemenetlus (viitenr 287612) avaldamisest (27.11.2024 kell 10) kuni pakkumuste esitamise tähtajani (10.12.2024 kell 12) üleval 14 kalendripäeva, mis on niigi seaduses sätestatust pikem periood, ei saa väita, et pelgalt ühepäevase vahega oleks hangetel osalenud suuremal hulgal huvitatud isikuid.

Lisaks eelnevale on tõendamata ja arusaamatu rakendusüksuse eelnõus korduvalt välja toodud väide, justkui oleks hankija jaoks saanud täisteenusrendi kogumaksumus hangete summeerimisel kujuneda soodsamaks. Olukorras, kus tegemist on kahe erineva hankega, ei ole hankijal summeerides või mitte summeerides võimalik tagada, et pakkumused esitavad samad ettevõtjad, veel vähem on alust eeldada, et ettevõtjad võtavad arvesse eelmises hankes tehtud pakkumuse hinda ning teevad seeläbi soodsama pakkumuse. Riigihangete registrist nähtuvalt osalesid mõlemas hankes samad pakkujad, kuid hangetes osutusid edukateks erinevad pakkujad. Seega ei saa summeerimine või selle väidetav alusetult tegemata jätmise olla kuidagi seotud täisteenusrendi kogumaksumuse kujunemisega. Alusetu ja tõendamata on ka väide, et summeerimata jätmise tõi hankijale kaasa justkui kogumaksumuse suurenemise. Arvestada tuleb, et riigihankes viitenr 287612 hangiti osas 2 vastavalt kohandatud invasõidukit, mis juba olemuslikult on võrreldes tavasõiduki(te)ga kallim. Erinevate hangete summeerimine ei ole eelduseks müüjapoolsete allahindluste tegemiseks ning seesuguse seose loomine on meelevaldne.

Sisustamata on eelnõus toodud väide, et suuremas koguses tellimusele rakendatakse soodustust. Hankija ei teadnud 5 sõiduauto täisteenusrendi hankemenetluse läbiviimisel 2024. aasta aprillis seda, et aasta lõpus, novembrikuus, ka teise hanke läbi viib. Otsus rahastustaotluse osalise rahuldamise kohta tehti alles 15.07.2024 (RTK otsus nr 11.4-34/24/756). Seega ei saanud hankija 2024. aasta kevadel kuidagi hankida sõidukeid sel hetkel vajatud kogusest rohkem.

Hankija on seisukohal, et eelnõus toodud eelnevate väidete alusel ei ole põhjendatud käsitleda rikkumist sedavõrd olulisena, mis ei võimalda arvestades tegelikke asjaolusid ja mõju finantskorrektsioonist loobuda või rakendada väiksemat finantskorrektsiooni määra. Eelnõust ei nähtu, et rikkumise tegelik mõju (punkt 57 teine lause) oleks välja toodud, hinnatud või seda oleks põhjendatud. Seda enam on vastuoluline eelnõu punktis 58 toodu, et mõju ei ole võimalik hinnata, kui väidetavalt eelmises punktis on tegelikku mõju finantskorrektsiooni määramisel arvestatud ning eelnõust tervikuna nähtub, kuidas väidetavalt on rikkumise asjaolusid üksikasjalikult hinnatud. Põhjendamatud järeldused, kuidas hankes oleks osalenud rohkem pakkujaid ning kuidas hankijale oleks kaasnenum täisteenusrendi kogumaksumuse soodsus, ei ole kontrollitavad, veel vähem tõendatud.

Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 54 kohaselt on haldusakt õiguspärane, kui ta on antud pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutlusvigadeta ning vastab vorminõuetele. HMS § 55 lõikest 1 tulenevalt peab haldusakt olema selge ja üheselt mõistetav. HMS § 56 lõigete 1-3 kohaselt peab kirjalik haldusakt olema põhjendatud, sellest peab nähtuma faktiline ja õiguslik alus ning kaalutlusõiguse alusel antud haldusakti põhjenduses tuleb märkida kaalutlused, millest haldusorgan on haldusakti andmisel

lähtunud. Riigikohtu üldkogu 19.06.2020 otsuses nr 3-20-1044 on öeldud, et haldusakti põhjendused peavad olema sedavõrd põhjalikud, et võimaldavad adressaadil otsuse tegemise põhjust mõista ning hinnata otsuse õiguspärasust. Käesoleval juhul ei ole eelnõust lähtuvalt hankijal võimalik, arvestades eelnõus sisalduvaid põhjendamiskohustuse ja kaalutusõiguse rikkumisi, hinnata otsuse õiguspärasust ega mõista selle tegemise aluseid, põhjust ega kaalutlusi, millele tuginedes eelnõus toodud otsusele jõuti. Eelnõus on toodud peamiselt olukorra kirjeldused, viited õigusnormidele ning väited, mida ei ole põhjendatud ning mille esitamiseks puudub selleks eranditult vajalik hindamine ning analüüs. Hankija rahalisi vahendeid puudutav otsus ei saa tugineda peaasjalikult oletusele, et võib-olla oleks hankemenetluses osalenud veel pakkujaid ning võib-olla oleks hankija saanud teenuse kogumaksumuse soodsama. Eelnõust ei nähtu, et rakendusüksuse otsuse tegemisel oleks seostatud ja analüüsitud tegelikke sisulisi asjaolusid esitatud väidetega, millest tulenevalt ei ole lõpptulemus ehk otsus õiguspärane.

Kokkuvõtvalt ei nõustu vallavalitsus eelnõus tooduga ning arvestades, et eelnõus esinevad olulised põhjendamiskohustuse rikkumised ning kaalutusvead, ei ole tegemist otsuse eelnõuga, mis võimaldaks anda välja õiguspärast haldusakti.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liina Sepp

Jurist-andmekaitespetsialist